

OPONENTSKÝ POSUDEK
GHOST ARTIST CONFERENCE
Antonína Závodného

Je mi velmi sympatické, že se tato diplomová práce nezabývá tím, jak by mohla znít autorova osobitá hudba, ale co by mohlo vzniknout, pokud se protne několik různých přístupů k práci se zvukem při zamyšlení nad svazujícími hierarchiemi hudebního průmyslu. Hudební průmysl určuje, jaká hudba bude relevantní, i jakým způsobem se bude poslouchat, a je pro něj výhodnější stvořit si duchy (nebo spíše „bezduchy“), se kterými může volně manipulovat s cílem efektivně monetizovat. Hledající umělci*kyně zabývající se více hudbou samotnou a méně jejím zaručeným účinkem nebo potenciálem vydělat, si opravdu o funkční hudbě, se kterou většinou nenakládají, mohou říci, že ty zvuky jsou „fakt hrozný“, jak řekl jeden ze zúčastněných umělců. Jsou mnohokrát slyšené, předvídatelné a ověřené hudebním průmyslem, a to je něco, od čeho se zúčastnění ve své vlastní tvorbě odpoutávají, esteticky i eticky. Zvuky zpracovávané v experimentu Ghost Artist Conference mají spojitost i s (často pseudovědeckým) wellness průmyslem, který reaguje na požadavek optimalizace našeho potenciálu pro individualistickou kapitalistickou společnost, zaměřenou na výkon a osobní prospěch. Pokud by funkční hudba byla tak dobrým nástrojem kontroly, neměla by daleko k sonickým zbraním. Antonín Závodný ve svém experimentu přináší k prozkoumávání témata hierarchií a nekalých praktik hudebního průmyslu, nabízí sice určitá omezení, ale i možnost ztráty kontroly. Vystává tu tedy zároveň otázka, co je hudební umění, a do jakých podmínek vstupuje. Jaký bude osud „nefunkční“ hudby, jejíž vliv na nás je nepředvídatelný a není tvůrcem předem jasně definovaný?

Alternativní a experimentální hudba zve k zapojení a otevření se. Vede wellness funkční hudba k pasivitě a odpojení se od prožívání hudby i od aktivního seznamování se s novým hudebním jazykem? Interagovat s novými uměleckými díly znamená zůstat aktivní, naslouchat a otevřít se pohledu a způsobu vyjadřování autora*ky. Práce Antonína Závodného je příležitostí k trénování uvědomělejšího poslechu hudebního jazyka, jak pro zúčastněné, tak pro posluchačstvo. Svádí dohromady více nezávislých tvůrčích osobností a otevírá se tak zpětné vazbě myšlenky experimentu a odlišným pohledům už v procesu tvorby. Nepředkládá zaručený recept, ale dává prostor procesu s nejistým výsledkem. Otevírá pole kolektivní improvizaci, což je praxe, která v současném světě taneční ani alternativní elektronické hudby není zas tak běžná, mnoho tvůrců*kyň pracuje samostatně, a pokud spolu (zejména na alternativní scéně) improvizují lidé, kteří společně běžně nehrají, je improvizace často naprosto neřízená nebo s mírným kompetitivním podtónem bez ochoty brát ostatní hlasy jako sobě rovné. V tomto projektu zvolené provázení a dirigování, může zúčastněným dodat jistotu a umožnit jim dále experimentovat za hranice své praxe uvolněně a s pocitem, že všechny hlasy budou vyslyšené. I v hudebních experimentech je určité omezení důležité. Při natáčení bylo pozoruhodné sledovat, jak s ním a svou rolí Antonín Závodný nakládá, a jak se z konferujících stává hudební těleso při pokusu o sehrání se různorodých hlasů, a kdy se naopak hlasy vymknou kontrole a čitelnosti. Výsledný efekt nemůže být jistý. Umění klidně může být i „k ničemu“. A z historie umění známe i příklady, kdy se jen změna kontextu funkčního artefaktu a jeho procesování stává uměleckým dilem.

Výsledné video je portrétem dané chvíle a umělců*kyň, které experimentují s konverzací, rozhodují se v interakci mezi sebou a průvodcem/dirigentem. Viditelně vyjadřují různé emoce i soustředění. Video tak vtahuje publikum do procesu a zviditelňuje moment experimentální tvorby, který je posluchačstvu populární nebo funkční hudby většinou skryt, protože důležitý je produkt hotový ke konzumaci nebo užití. Zvuková stopa konference je pestrou podivuhodnou výměnou i polyfonií, a obrazový záznam umožňuje lepší orientaci ve zvukové estetice, která může být pro posluchače populární nebo funkční hudby cizí. V konverzacích se totiž neobjevují všední hudební fráze, ale způsoby, jak proměnit zvukovou kulisu ve zvukovou výpověď. Zároveň pocit vtažení mezi tvořící hudebníky dobře umocňuje, i zvolená vícekanálová reprodukce zvuku.

Oceňuji tedy nejen studentovu snahu prostudovat a tematizovat nerovnosti a zdánlivě nedotknutelné hierarchie a infrastruktury, které ho potenciálně omezují v rozvíjení jeho tvorby a v jejím šíření, ale také jeho nasazení v provedení projektu - chuť prozkoumat daná témata nejen svou vlastní tvorbou, ale i v experimentu s dalšími lidmi, riskovat nejistý výsledek, a zároveň investovat energii do samotného organizování konference. To vyžaduje i citlivé kurátorování s ohledem na tvořící osoby, i znalosti nástrojů a technologií potřebných pro vytvoření takové situace.

Doporučuji udělit titul MgA.

Navrhované hodnocení: výborně

Možné otázky k zamyšlení pro Antonína Závodného:

Jak by podle vás působila výsledná „konverzace“ ghost artists na někoho, kdo „užívá“ jen funkční hudbu např. na soustředění a pod.?

Bylo by lepší zažívat konferenci živě, jako performance, nebo může fungovat i jako pouhá zvuková stopa?

Jak může být tzv. nezávislý umělec*kyně svobodný*á ve své tvorbě?

Jak by proměnila projekt výrazná finanční investice?

Bylo by možné multikanálové kompozice nabídnout sběratelům umění podobně jako obrazy?

Marie Čtveráčková

V Praze dne 29.5. 2026